

Wiadomości Mazurskie

P I S M O C O D Z I E N N E

Nr. 117 (128)

Olsztyn, Czwartek 23 Maja 1946 r.

Rok II

Alkoholizm a moralność

Wojna, którą przeżyliśmy poczynała wielkie spustoszenie w dziedzinie pojęć moralnych. Prasa bije na alarm z powodu zdżyczenia moralnego, władze i organizacje zastanawiają się nad środkami, wiodącymi do poprawy stosunków moralnych.

Wszystkie wysiłki jednak nie odniosą pożądanego skutku, jeżeli nie przystąpimy do zwalczania podstawowego zła, jakim jest rozwielmożniony alkoholizm.

Spójrzmy tylko pobieżnie na sale sądowe, zajrzyjmy do akt spraw sądowych, prawie we wszystkich wypadkach znajdziemy w tej lub innej formie podłoże alkoholiczne.

Wszelkie kanty, kombinacje, machłojki, transakcje są właśnie suto podlewane i zalewane alkoholem.

Człowiek skądinąd uczciwy i godny szacunku, gdy się zaprawi do picia, łutwiej idzie na różne kompromisy z sumieniem, gdy musi zaspokoić nałóg, a środki materialne nie pozwalają.

Przyjmy się chociażby pierwszemu lepszemu „skromnemu” przyjęciu w dobranym gronie. Początkowo każdy trzyma się sztywno, jak gdyby nakrochmalony, kontroluje każde swe powiedzenie, każdy ruch. Wystarczy jednak kilka kieliszków, aby się języki u współbiesiadników rozwinęły. Wówczas milczący staje się nagle wielomównym, powściągliwy nie panuje nad swymi ruchami. Dy-

stygowane towarzystwo rychło zamienia się w kłębowący ludzi hałaśliwych, gestykulujących bezładnie, a nawet ten i ów popełnia jakąś grubszą towarzyską niewłaściwość.

Hamulce moralne, które kontrolują nasze postępowanie, pod wpływem alkoholu zostały rozluźnione i nasze niehamowane popędy — swobodnie się ujawniają nie kontrolowane przez rozsądek.

Nic przeto dziwnego, że prawodawstwa wszystkich krajów uznają za złą i zmniejszoną poczytalność pod wpływem alkoholu. A skoro poczytalność naszą alkohol zmniejsza, większa jest możliwość popełnienia zbrodni niemoralnego.

Widzimy więc, że alkoholizm i moralność są ze sobą związane i to łączy ściąga.

My Polacy w ogóle lubimy »Bachus« — bożka pijaństwa i chętnie mu ofiary składamy. Statystyki przedwojenne wskazywały, że spożycie alkoholu w Polsce wynosiło około 10 litrów spirytu rocznie na osobę. Najmowialiśmy jedno z czołowych miejsc w rodzinie pijackiej. Obecna sytuacja przedstawia się jeszcze gorzej. Sześciolatnia okupacja niemiecka, która miała na celu wyniszczenie narodu polskiego, dokonywała tego przy pomocy alkoholizowania. Robotnicy otrzymali systematycznie przydziały wódki. A prywatna inicjatywa w dziedzinie powstania i rozwijania »bimbrowni« była przez Niemców tolerowana.

Demobilizacja wojsk polskich na Zachodzie

Wczorajsze oświadczenie min. Bevin w Izbie Gmin

London, 23.5 (PAP). Minister spraw zagranicznych Ernest Bevin złożył w dniu wczorajszym w Izbie Gmin oświadczenie w sprawie wojsk polskich, pozostających pod dowództwem brytyjskim.

Rząd brytyjski w czasie jak najkrótszym postara się przeprowadzić demobilizację wszystkich wojsk polskich, znajdujących się pod rozkazami brytyjskimi. W tym celu ma być przewieziony 11-gi korpus polski z Włoch do Anglii.

Wszyscy żołnierze zostaną umieszczeni w tak zwanym »korpusie osiedlenia«, pod kierownictwem brytyjskim. Przebywający w korpusie osiedlenia podlegają regulaminom i prawom brytyjskim.

Władze brytyjskie postarają się o nawiązanie kontaktu żołnierzy z rodzinami, przebywającymi w Afryce

Nic przeto dziwnego, do niepodległego bytu weszliśmy obciążeni alkoholizmem i najlepiej rozwiniętym przemysłem bimbrowniczym.

Dziś pijaństwo stało się zjawiskiem nagminnym, nie ma bowiem uroczystości, w której po części oficjalnej nie odbyłaby się część nieoficjalna, najważniejsza, z sutym zalewaniem alkoholem. Dawniej używano skromnej nazwy »herbatki«, lub »przyjścia«, dziś już nawet nie chowa się tego, lecz prosto z mostu mówi się »popijawa«.

A więc każda uroczystość kończy się popijawą, okazji, do której dostarcza nasze obecne życie, bardzo wiele.

Coś się zbudowało, coś uruchomiło, coś powstało, akcentujemy popijawę.

Dochodzi do tego, że jakieś npsadne poknięcie czy stuknięcie, daje okazję do popijania.

Skutki tego są straszne, pomijając już wygląd ulicy zalanej zataczającymi się osobnikami, gdzie milicja obywatelska uważa za szczęśliwy ten dzień, jeżeli nie było ani jednej burdy pijackiej. Pomijając już takie rzeczy, jak puste sale koncertowe i odczytowe, a przepelnione knajpy, restauracje i nieoficjalne meliny, gdzie się przepija grube tysiące.

Trzeba wołać na alarm, że upija się młodzież, że nawet dzieci często są pijane, że pijaństwo szerzy się w sposób zatrważający. Skutki zaś tego to zubożenie kraju, ruina zdrowia narodu, a szczególnie wielkie spustoszenie moralne. Jeżeli chcemy podnieść moralne oblicze narodu, jeżeli pragniemy zachować mocny pion narodowy jakim jest młodzież, musimy wydać nieubłaganą walkę alkoholizacji.

Tylko trzeźwy naród może się rozwijać i swobodnie iść ku świetlanej przyszłości, zalkoholizowany skazany jest na chęrlactwo. (j. j.)

Południowej, Stanach Zjednoczonych, Kanadzie i na Bliskim Wschodzie, oraz umożliwią połączenie się z nimi. Rodziny żołnierzy polskich z Włoch zostaną przewiezione do Anglii.

Władze angielskie przedsięwzją wszelkie środki w celu zatrudnienia żołnierzy. Ci, którzy pracy nie otrzymają, będą przechodzili przeszkolenie zawodowe.

Wszyscy żołnierze, którzy pragną powrócić do Polski, a tych już jest

30 tysięcy, zostaną natychmiast demobilizowani. Otrzymają oni dwumiesięczną odprawę pieniężną oraz ubranie cywilne. Powracać będą jako formacje wojskowe

London, 23.5 (obsł. wł.) W toku dyskusji w Izbie Gmin w sprawie wojska polskiego min Bevin odpowiedział, że oddziały polskie nie będą używane w Europie do służby okupacyjnej na terenach nieprzyjacielskich.

53 mil. zł. ofiarowało „Spolem“

Ruch spółdzielczy subskrybuje PPOK

Warszawa, 23.5 (SAP) Nadchodzą wiadomości o subskrybowaniu Pożyczki Odbudowy Kraju przez ruch spółdzielczy. Związek »Spolem« w pierwszym dniu otwarcia subskrypcji zadeklarował 53 miliony złotych. Pracownicy tegoż Związku subskrybowali 1 mil. 543 tys. złotych. Pracownicy Związku Rewizyjnego Spółdzielni R.P. subskrybowali PPOK w wysokości 220 tys. zł. Powszechna Spółdzielnia Spożywców w Łodzi subskrybowala

1 mil. zł., pracownicy 250 tys. zł.

Z terenu do dnia 15 bm. przyszły meldunki o subskrybowaniu przez spółdzielnie w Częstochowie ponad 600 tys. zł., w okręgu śląsko-dąbrowskim 1 mil. 100 tys. zł. Spółdzielnie w woj. łódzkim dotychczas podpisały subskrypcje na około 60 mil. zł.,

Ruch spółdzielczy, jak zawsze, zdał egzamin społeczny i owocnie przyczynia się do akcji odbudowy kraju drogą subskrybowania PPOK.

Wniosek Polski w sprawie Franco

zyskał uznanie opinii publicznej całego świata

Nowy Jork, 23.5 (PAP) Korespondent PAP w Nowym Jorku w komentarzu do wniosku polskiego w sprawie hiszpańskiej ujawnia cały szereg nowych faktów.

Motywy, które skłoniły rząd polski do wysunięcia problemu rządów faszystowskich w Hiszpanii — zyskały uznanie opinii publicznej wszystkich demokratycznych narodów. Mocne i przekonujące przemówienie delegata polskiego, ambasadora Lange wywarło wrażenie na całym świecie, co znalazło mocny wyraz w prasie amerykańskiej, której część początkowo nieufnie odnosiła się do tego problemu. W rezultacie ponad 70 proc. pism amerykańskich uznało wagę argumentów delegata polskiego, a społeczeństwo amerykańskie w

manifestacjach potępiło reżim faszystowski w Hiszpanii.

Z 450 pism z całego świata, otrzymanych w pierwszych dniach prac podkomisji, tylko 3 występowały w obronie gen. Franco.

„Czeski“ Frank powieszony

Praga, 23.5 (SAP) B. sekretarz stanu »protektoratu« Czech i Moraw, K. H. Frank, zawisł na szubienicy. Egzekucji asystowali m. in. przedstawiciele państw sojuszników oraz delegacja ocalałej ludności miasteczka Lidic.

Sprawiedliwości stało się zadość. Byłego kata narodu czechosłowackiego spotkała słuszna kara.

Fantazje United Press

London, 23.5 (PAP). Korespondent agencji »United Press« zamieszczył wiadomości, że angielskie ministerstwo spraw zagranicznych rozważa możliwość zawieszenia stosunków dyplomatycznych z rządem polskim.

Rzecznik »Foreign Office« stwierdza, że sprawa ewentualnego zerwania stosunków z rządem polskim w ogóle nie była brana w rachubę, tym bardziej, że różnice zdań ulegają wyrównaniu i są na drodze do całkowitego porozumienia.

„...Moskwa z królem polskim pokój zawarła... Tak więc cała dumność naszych sąsiadów, Krzyżaków, już runęła“.

Wyj. z listu Kopernika do kapituły warmijskiej, pisanego z Melzaku 22.10.1518 r.

(Patrz str. 2)

W 403-a rocznice zgonu Kopernika

Otwarcie wystawy Kopernikowskiej na Zamku w Olsztynie

W 403 rocznicę śmierci Mikołaja Kopernika, którego losy związane były tak blisko z ziemią Warmijsko-Mazurską, na Zamku w Olsztynie odbyło się uroczyste otwarcie wystawy, poświęconej Wielkiemu Polakowi.

Do licznie zebranych przedstawicieli świata naukowego i kulturalnego naszego społeczeństwa zwrócił się dyr. Szymanski w imieniu Instytutu Mazurskiego, witając ob. wojewodę dr. Z. Robla i przybyłych gości, oraz podkreślając charakter i znaczenie wystawy kopernikowskiej na wyzwolonej ziemi Warmijskiej.

Wystawa ma być zadokumentowaniem nie tylko polskości Astronoma, ale i obaleniem twierdzenia o jałowości i bezproduktywności tych ziem, które mimo wielu wieków niewoli nie utraciły żywotności ducha i łączności uczuciowej z Macierzą.

Koncząc, dyr. Szymanski prosi ob. wojewodę o otwarcie wystawy.

Następnie zabiera głos wojewoda dr. Z. Robel, wyrażając żal, że 400-na rocznica zgonu Kopernika, przypadająca na rok wojny 1943 nie mogła być godnie przez naród polski uczczona, Niemniej dziś, wyzwolona ziemia Warmijsko-Mazurska nie mogła nie uczcić pamięci wielkiego swego syna, którego prochy spoczywają w tumie fromborskim.

„Uroczystości kopernikowskie—mówi ob. wojewoda—zapoczątkowane wystawą na Zamku w Olsztynie, kontynuowane będą 24 bm. we Fromborku, gdzie w miejscu wiecznego spoczynku Mikołaja Kopernika będą miał zaszczyt w imieniu rządu złożyć liść laurowy z Grobu Nieznanego Żołnierza w Warszawie.

Uroczystości fromborskie będą mocnym wyrazem kultu dla wielkiego Polaka i kult ten przekazujemy przyszłym pokoleniom, nie podejmując żadnej już polemiki ze sztucznie zbudowaną, opartą na fałszach historycznych tezą »niemieckości« Kopernika.“

Wojewoda dr. Z. Robel wyraża podziękowanie Instytutowi Mazurskiemu, po czym dokonuje symbolicznego otwarcia wystawy, przecinając białoczerwoną wstęgę u wejścia do sal, w których rozmieszczono pamiątki po Koperniku.

Oprowadzał gości i udzielał wyjaśnień kustosz muzeum, mgr. H. Skurpski.

Wystawa pomyślana jest jako pomoc naukowa dla młodzieży szkolnej i szerszych mas społeczeństwa, stąd też nosi przede wszystkim charakter dydaktyczny.

W dwóch obszernych i widnych salach zapoznajemy się z historią życia Astronoma, z jego działalnością naukową i polityczną. Szereg reprodukcji starych sztychów, gabloty z

cennymi dziełami Kopernika i jego następców — Kepplera, Brahe, Galileusza, zaopatrzone w doskonałe teksty wyjaśniające, przykuwają uwagę widza, przed którym wystawa otwiera nowe nieznanne dotąd karty z życia Kopernika.

Na szczególną uwagę zasługuje podkreślenie przez organizatorów wystawy działalności politycznej Astronoma, o której przeciętny Polak mało co wiedział dotąd. Listy do króla Zygmunta, administracja kapituły olsztyńskiej, obrona zamku przed Kiryżakami wskazują nam nowego Kopernika — męża stanu, mądrego włodarza, zwycięskiego wodza.

W sali drugiej dominuje popiersie Astronoma, a pod nim wieniec laurowy z napisem: „Mikołajowi Kopernikowi w pierwszą rocznicę odzyskania Warmii. Maj 1946. Rząd RP.“ Gałązka laurowa, pochodząca z Grobu N. Żołnierza w Warszawie zostanie

przekazana przez woj. dr. Z. Robla podczas uroczystości we Fromborku.

W gablotce przyciąga uwagę pierwsze polskie i europejskie tłumaczenie dzieł Kopernika, wydane w Warszawie przez St. Strąbskiego w r. 1854.

Opuszczamy wystawę. Jeszcze zatrzymujemy się przed notatką recenzyjną o książce niemieckiego historyka i pisarza Hermana Kestena „Copernicus and his World“, wydanej w Londynie w r. 1945.

Niemiec pisze: „Największym obryzmem tysiąclecia był polski astronom. Miłując ład, wzniecił największą rewolucję — rewolucję w nauce. Chociaż pisał o księżycu i gwiazdach, nikt nie zadał potężniejszego ciosu ludzkości i jej fałszywej dumie...“

Wystawę na Zamku olsztyńskim musi zwiedzić każdy. (g)

Manifest Stronnictwa Ludowego do chłopów polskich

Naczelny Komitet Wykonawczy Str. Lud. wydał obszerny manifest do chłopów polskich, w którym stwierdza, że dzięki rządowi ludowemu chłopcy zdobyli prawdziwą reformę rolną, zdobyli możliwość budowania sobie lepszej przyszłości, zdobyli dostęp do szkół, do przemysłu, do kierowniczych stanowisk w armii i urzędach.

Manifest stwierdza, że do realizacji pełnego programu stronnictwa trzeba zrozumienia i pracy, a przede wszystkim pokoju. Przymierze z bratnimi narodami Zw. Radzieckiego jest najlepszym zabezpieczeniem przed zaborczością niemiecką. Uzupełnieniem tego bezpieczeństwa są sojusze polski ze wszystkimi państwami demokratycznymi.

Zjednoczeni w Stronnictwie Ludowym—głosi dalej manifest—w sojuszu z naszymi braćmi robotnikami oraz inteligencją pracującą złamiemy do reszty kręgosłup wstecznicstwa. Wypowiadamy walkę reakcji i rozbijaczom ruchu ludowego.

Manifest stwierdza wreszcie, że w głosowaniu ludowym chłopcy dadzą odprawę reakcji przez zatwierdzenie polityki rządu, wypowiadając się za przeprowadzoną reformą rolną, za upanostwieniem wielkiego i średniego przemysłu, za utrwaleniem granic zachodnich po Odrę i Nisę i za jednoizbowym parlamentem.

W zakończeniu manifest głosi: Wzywamy wszystkich naszych braci chłopów do powrotu pod nasze zielone, stare bojowe sztandary Stronnictwa Ludowego, wzywamy całą ludność wsi do masowego udziału w manifestacjach Święta Ludowego 9 czerwca. (PAP)

Związek Radziecki dostarczył zboża Śląskowi

Z ZSRR przybyło na teren Dolnego Śląska około 10.000 ton pszenicy oraz 3.800 ton owsa.

Z niemieckiej strefy okupacyjnej przez Zw. Radziecki nadeszło 11.300 ton jęczmienia.

Nowy szyb naftowy

W kopalni Stara Wieś, pow. brzo-zowski (Rzeszów), w którym przeprowadzone badania wstępne stwierdziły obecność wysokoprocetowej ropy benzynowej, przystąpiono do wiercenia szybu.

Proces 13 członków „Organizacji Polskiej” rozpoczął się w Warszawie

W Warszawie przed Sądem Woj-skowym rozpoczął się proces przeciwko 13 akademikom warszawskim, oskarżonym o należenie do tajnej organizacji podziemnej pod nazwą „Organizacja Polska“.

Akt oskarżenia zarzuca podsądnym, że będąc członkami Sekcji Akademickiej »Organizacji Polskiej«, upra-

wiali działalność antypaństwową, mającą na celu obalenie siły ustroju demokratycznego oraz akcją sabotażową w łonie legalnych organizacji akademickich. Poza tym usiłowali dokonać napadów rabunkowych na samochód KKO i kasjera PKP.

Proces potrwa kilka dni.

Przegląd prasy

Jeszcze o „demokracji“

Na temat zawsze aktualny, jakim jest zagadnienie demokracji, zabiera głos „Rzeczpospolita“ we wnikliwym artykule pt. „Pomyłka — Nowoje Wremia“.

Za punkt wyjścia autor artykułu bierze zacytowane zdanie z dziennika „Nowoje Wremia“:

„Sfery rządzące w państwach anglosaskich nie wątpiły, że narody Europy Wschodniej i Południowo-Wschodniej zwrócą się do nich o pomoc i radę. Przygotowywały się one do stworzenia w zacołanych państwach ustroju na obraz i podobieństwo swoich własnych...“

Ingerencja angielska w Grecji nastąpiła — jak wiadomo — pod hasłem „niedopuszczenia do dyktatury lewicy“, reprezentowanej przez EAM i „zabezpieczenia“ ustroju „prawdziwie demokratycznego“. Skonczyło się na tym, że w Grecji ugruntował się ustrój jeżeli już nie faszystowski, to profaszystowski.

Jesteśmy bardzo ostrożni w formułowaniu, bo Anglicy, posłowie do Izby Gmin, którzy niedawno odwiedzili Grecję, stwierdzają po prostu, że kraj ten zmierza wyraźnie ku faszyzmowi.

We Włoszech sytuacja jest nieco odmienna. W samym rządzie włoskim nie ma faszystów, nie mniej wiadomo, że ruch neofaszystowski rozwija się tam bardzo silnie. Wiadomo, że akcja oczyszczania administracji od elementów faszystowskich spała tam na panewce. Wicepremier Pietro Nenni oświadczył niedawno bez ogródek, że w dużej mierze winę za to ponoszą okupacyjne władze alianckie.

Datego sądzimy, że merytorycznie rzecz biorąc, przytoczone na wstępie zdanie z artykułu „Nowoje Wremia“ jest nie zupełnie ściśle. W istocie bowiem ustrój, zalecany dziś dla Europy Wschodniej, Połudn.-Wschodniej i Środkowej, jako „zachodnio-demokratyczny“ tyle miałby wspólnego z ustrojem Wielkiej Brytanii czy USA, co obecny ustrój Grecji, a w dalszej perspektywie może i Hiszpanii.“

Stypendia zagraniczne dla studentów polskich

Ministerstwo Oświaty zawiadomione zostało o ufundowaniu przez państwa zaprzyjzanione szeregu stypen-

diów dla słuchaczy wyższych szkół akademickich w Polsce, które mają umożliwić kształcenie się polskiej młodzieży w zagranicznych ośrodkach naukowych.

Między innymi rząd francuski zaoferował 100 stypendiów w wysokości 4.000 franków miesięcznie.

Stany Zjedn. przysłały zaproszenie dla 100 studentów i młodych naukowców. Otrzymają oni pełne, bezpłatne utrzymanie oraz możliwość bezpłatnych studiów, z obowiązkiem jednak pracy.

Uniwersytet w Kopenhadze zaoferował 225 miejsc w swych pracowniach i laboratoriach naukowych.

Na zaproszenie Uniwersytetu w Bazylei, Min. Oświaty wysłała tam 5 studentów polskich, którzy korzystając będą ze stypendiów szwajcarskich. (PAP)

Rozpowszechniajcie Wiadomości Mazurskie

SLUCHAMY RADIA
WARSZAWA I
na fali 395,8 mtr.

Piątek, 23 bm. 5.57 Sygnał czasu i pieśń, 6.5 muzyka lekka, 6.15 poranna rozmowa, 6.30 muzyka lekka z płyt, 6.45 dziennik, 7.10 gimnastyka poranna, 7.20 muzyka lekka, 7.50 muzyka poranna, 8.45 skrzynka poszukiwania, 12.20 pieśni w wyk. J. Adamczewskiego, 13.00 koncert muzyki lekkiej, 13.50 10 minut poezji, 14.00 dziennik, 16.00 gazetka radiowa, 16.20 wiersze i pieśni, 16.40 czytamy Sienkiewicza, 16.55 audycja dla młodzieży, 17.10 Koncert Małej Orkiestry, 17.55 audycja o Koperniku, 18.10 reportaż dźwiękowy, 18.25 wiadomości sportowe, 18.30 nauka przy głośniku, 19.00 dziennik, 19.30 koncert symfoniczny z płyt, 20.50 audycja literacka, 21.00 audycja dla Polaków zagr., 21.30 skrzynka poszukiwania, 22.00 audycja rozrywkowa, 22.30 muzyka z płyt, 23.00 ostatnie wiadomości, 23.25 program na jutro, 23.35 skrzynka poszukiwania, 23.55 Hymn.

Z wędrowek po województwie

W białym domu nad rzeką

Pasłek w maju.

Nad Pasłęką, w białym dużym budynku na wzgórzu mieści się „Dom Dziecka“.

Od wczesnego ranka do późnego wieczora wre i kipi tam życie. Przez cały dzień podnosi się, to znów opada fala dziecięcych głosów: śpiewy, śmiech, czasem płacz, krzyki.

Obecnie w „Domu“ jest 55 dzieci w wieku od 3 do 14 lat, wkrótce będzie ich znacznie więcej. Są dzieci repatrianckie, są pochodzące z tubylczej ludności mazurskiej.

Energiczna kierowniczka, ob. Ku-

delska, której „Dom Dziecka“ zawdzięcza porządek i ład wewnętrzny, opowiada nam o swoich bolączkach.

— Przede wszystkim, pomimo, że budynek jest obszerny — jest już za ciasno. Względem wychowawcze wskazują na konieczność remontu drugiego budynku.

Z przyjemnością dowiadujemy się, że kuratorium już wyasygnowało na ten cel 22.000 zł. Z piersi ob. Kudelskiej, która rozmawia z nami otoczona gromadką miłusinkich, dobywa się westchnienie wielkiej ulgi.

Następną i to bardzo ciężką biedą jest zupełny brak bielizny pościelowej na zmianę. Bieliznę osobistą, którą z darów UNRRA przydzieliło Starostwo — dzieci narazie posiadają.

Stwierdzamy istotnie brak bielizny pościelowej — i wobec tego apelujemy jak najgoręcej do czynników miarodajnych o zainteresowanie się tą sprawą — mającą wszak pierwszorzędne znaczenie dla higieny instytucji tak pożytecznej, jak „Dom Dziecka“.

Istnieje w „Domu“ swoisty kurs repolonizacyjny dla dzieci mazurskich, prowadzony przez wychowawczynię. Z wyników tej pracy wychowawczynie są zupełnie zadowolone.

Znaczną pomocą w gospodarowaniu będzie majątek pomocniczy „Wallenrodów“, położony o kilometr od miasta.

Jest to 75-hektarowy obiekt — obciążony przy pomocy pełnomocnika Akcji Siewnej, który udzielił nasion, zaś traktor zorał grunta.

Biedą Wallenrodowa jest zupełny brak żywego inwentarza. Administratorka majątku ob. Jecewiczowa na to tylko się uskarża.

Słyszeliśmy, że w majątku, gdzie przed zorganizowaniem „Domu Dziecka“, dzieci były początkowo rozlokowane z ramienia referatu opieki społecznej — do dziś pozostały dwie krowy. Jeśli tak jest istotnie, czy nie można by przekazać je „Domowi Dziecka“?

Znaczną pomocą, opieką i radą służy „Domowi Dziecka“ miejscowy inspektor szkolny, ob. J. Lipkowski. Dzieci są żywe, wyglądają zdrowo, atmosfera (a to najważniejsze) jest niewymuszona.

Opuszczamy „biały dom nad rzeką“, żegnani przez dzieciaki i personel w przeświadczeniu, że zwiedziliśmy instytucję, która świadomie i celowo dąży do osiągnięcia jak najlepszych wyników.

Z. A.

Repatrianci jada

Przybył transport repatriantów z Wilna (Nr 90) w składzie 34 wagonów. Przyjechało 345 osób. Transport kierowano na Bydgoszcz.

Przybył transport z Duksty w składzie 50 wagonów. Przyjechało 344 osób, przywożąc 365 sztuk inwentarza żywego.

Przybył transport z Trok (Nr 16-21) w składzie 56 wagonów. Przyjechało 373 osoby, przywożąc 356 sztuk inwentarza żywego.

Zarząd Koła

Prawników Demokratów

W Olsztynie ukonstytuował się Zarząd Koła Zrzeszenia Prawników Demokratów w składzie następującym: prezes ob. B. Steinman — prezes Sądu Apel., skarbnik ob. M. Pawlicki — dyrektor Izby Skarbowej, sekretarz ob. Z. Kałapski — prokurator Sądu Apel. i członek zarządu ob. M. Palamarczyk — inspektor Sta-
nowstwa Urzędu Wojewódzkiego.

Zapisy członków przyjmuje sekretarz Koła w lokalu Prokuratury Sądu Apelacyjnego w Olsztynie, ul. Stalina 32, w dni powszednie w godz. 11-13.

Kurs dla młodzieży warmijsko-mazurskiej

Okręgowy Komitet Narodowościowy podaje do wiadomości, że Uniwersytet Ludowy w Morągu przyjmuje młodzież warmijsko-mazurską, w wieku od 14-20 lat na kurs ogólnoszkolny.

Informacji udziela Okręgowy Komitet Narodowościowy w Olsztynie, przy ul. Kościuszki 43.

Komitet

„Godów Wiosennych“

Komitet „Godów Wiosennych“ zawiadamia, że zebranie ogólne odbędzie się 23 bm. o godz. 18-ej w auli państwowym Gimnazjum Żeńskim przy ul. Wyzwolenia 35.

Ze względu na zbliżający się termin święta „Godów Wiosennych“, obecność wszystkich członków Komitetu konieczna.

Odczyt PZZ

Z cyklu odczytów, organizowanych przez PZZ przy współudziale Koła Delegatów ZNP, odbędzie się w dniu dzisiejszym o godz. 17 w auli Gimnazjum Żeńskiego przy ul. Wyzwolenia 37 — odczyt dyr. Horolewicza-
Wilamowskiego pt. „Drogi rozwoju gospodarczego woj. mazurskiego“.

Dzisiaj wieczorem

Teatr im. St. Jaracza

O godz. 19.30 „Wesele“.

Kino „Polonia“

„Lenin w 1918 roku“.

Kino „Mazur“

„Testament prof. Wilczura“.

omoz odbudowac kraj
u b s k r y b u j a c PPOK

Osiągnięcia, które krzepia

Otwarcie szpitala i ośrodka zdrowia w Lubieniowie

W Lubieniowie, pow. Morąg, odbyło się uroczyste otwarcie i poświęcenie Szpitala Zakaźnego i Ośrodka Zdrowia.

Poświęcenia dokonał ks. Piątkowski w obecności przedstawicieli władz, związków oraz zaproszonych gości.

Szpital Zakaźny w Lubieniowie powstał dzięki inicjatywie intendenta szpitala, ob. St. Narkiewicza. Wobec trudności finansowych Zarz. Głównego zwrócono się do Nadzwyczajnego Komisariatu do walki z epidemiami i dzięki uzyskanej pomocy oraz energii d-ra J. Paczka i siostry Leny Gruszewskiej — szpital wykonano i oddano do użytku.

Walne Zebranie

Ligi Kobiet w Olsztynie

W sali posiedzeń Wojewódzkiej Rady Narodowej odbyło się walne zebranie Społeczno - Obywatelskiej Ligi Kobiet.

Zebranie, zainicjowała ob. Białobłocka, omawiając obecny rozwój i działalność Ligi i plany na przyszłość. Już dziś Liga może się pochwalić poważnymi wynikami półrocznej pracy. Zorganizowano kursy języka angielskiego na które uczęszcza 56 osób, w projekcie jest uruchomienie złołka dla dzieci, wieczornych kursów kroju i poradni prawnej.

Powstały również oddziały Ligi w Luczanach, Biskupcu, Ostródzie i Pasłęku.

Następnie ob. Ingłotowa wygłosiła świetnie ujęty referat „Ideologie i cele Społeczno - Obywatelskiej Ligi Kobiet“.

Zadania Ligi — to niesienie pomocy kobiecie i zjednoczenie w swych szeregach wszystkich kobiet, pragnących pracować pożytecznie dla dobra kraju. (m.g.)

W Luczanach powstało koło

Ł-wa Przyjazni Polsko-Radzieckiej

W Luczanach zorganizowało się Koło T-wa Przyjazni Polsko-Radzieckiej. W skład zarządu weszli ob. ob. Stefan Lawrowski, Józef Czerniakowski, Bronisława Bozalek, Ryszard Staniszewski i Zbigniew Nasiorowski.

Siedzibą nowego Koła będzie gmach Starostwa Powiatowego.

Szpital mieści 6 sal dla chorych i posiada 30 łóżek.

Lekarzem naczelnym jest dr Paczek, ordynatorem jest dr Radon — Niemiec, wobec braku odpowiedniego lekarza Polaka. Personel szpitalny stanowi 10 osób.

Ośrodek Zdrowia czynny jest w Lubieniowie od 20 marca br. Jego zadaniem jest opieka nad matką i dzieckiem, kobietą ciężarną i walka z gruźlicą i chorobami wenerycznymi.

Od czasu powstania Ośrodka zwizytowano 260 osób. Wyleczono dwa wypadki malarii oraz przyjęto 1 poród. Obecnie rozpoczęto szczepienia przeciwtyfusowe dla ludności miejscowej oraz z terenu gminy.

Kierowniczką Ośrodka jest st. siostra Lena Gruszewska.

Szkoda, że na podniosłą uroczystość otwarcia szpitala nie przybyli zaproszeni goście z Olsztyna, ani starosta z Morąga.

S. J.

Nowy słownik nazw

miejscowości województwa Olsztyńskiego

Wydział Społeczno - Polityczny Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie przy współpracy wybitnego badacza tych ziem Gustawa Leidinka-Mieleckiego opracował nowy słownik z polskimi nazwami miast, wsi i osad w województwie olsztyńskim.

Na uwagę zasługują takie np. zmiany w nazwach miejscowości powiatowych: Rastembork (miejsce studiów Wojciecha Ketrzynskiego) na Ketrzyn, Frombork (miejsce wiecznego spoczynku Mikołaja Kopernika) na Kopernikowo, Ządzbork na Sędzibórz, Wartenbork (miejsce urodzenia kompozytora Feliksa Nowowiejskiego) na Nowowiejsk.

Projekt ten z polską nomenklaturą przesłano już do Ministerstwa Ziemi Odzyskanych. (zp)

Rekonstrukcja Starej Bramy

Od kilku dni Wydział Techniczny Zarządu Miejskiego prowadzi prace konserwatorskie i rekonstrukcyjne Starej Bramy u wylotu ul. Staromiejskiej.

Zgodnie ze wskazówkami Wydziału Kultury i Sztuki zostanie zachowany dawny historyczny wygląd zewnętrzny tej pamiątki z przeszłości Olsztyna.

Wydział Kult. i Sztuki wyasygnował już 50 000 zł na prace konserwatorskie — i przyrzekł dalsze finansowanie robót.

Prace zostaną prawdopodobnie zakończone w sierpniu, po czym w lokalach wewnętrznych będzie rozmieszczone biuro turystyczne. (per)

18 sanitarek dla województwa

Inspektor wojewódzki Wydziału Zdrowia dr Rolinski udał się do Gdanska w celu odbioru 18 samochodów — sanitarek dla szpitali pow.

Samochody powyższe otrzymuje okręg Mazurski w ramach dostaw UNRRA do Polski. (m. g.)

Z życia młodzieży

JAK HARCERKI CZUWAJĄ

Blisko dziewięć miesięcy rozwija się i pracuje na terenie naszego województwa organizacja młodzieży harcerskiej. Mówiąc o ogólnym wkładzie pracy w dzieło odbudowy kraju, nie można pominąć i wysiłków małych rąk harcerskich.

Idą one w dwóch kierunkach: pierwszy, wytyczony przez centralne władze harcerskie — t. j. służba dziecku i drugi, tak aktualny na naszym terenie — repolonizacja. Na osobną uwagę zasługuje akcja szkoleniowa (kursy, obozy), prowadzona intensywnie ze względu na palący brak instruktorów.

Służba dziecku

VI. olsztyńska drużyna harcerki prowadzi świetlicę dla dzieci wioski warmińskiej Jondorf. Dzięki staraniom harcerki uruchomiono tam szkołę, one też dopomogły do jej zagospodarowania, dostarczając różne pomoce (tablica, mapa, zeszyty na sumę 520 zł., biblioteczka ze 106 książek i inne).

Świetlica jest czynna w przedpołudnia niedzielne. Harcerki wystarają się dla dzieci o paczki unrowskie, o czym donosiliśmy już, a także o przydział odzieży (96 dzieci). Próby organizowania podobnej świetlicy zostały podjęte również we wsi Dajtki przez I. olsztyńską drużynę harcerki.

W ciągu Tyg. Młodzieży, przy poparciu OM TUR-u i PKS, harcerki przewiozły dzieci z Jondorfu i Dajtek samochodami do Olsztyna na poranek filmowy »Za siedmioma górami«, a następnie ugościli dziatwę śniadaniem.

Harcerki Ostróda poza normalną pracą w świetlicy odegrały dla dzieci w okresie Bożego Narodzenia udane Jasełka. W ogóle okresy świąt przynoszą na tym odcinku wzmoczoną pracę. Służbą harcerki Lichbarka, Rastemborka i Szczytna objęte są dzieci warmińskie, mazurskie i repatriantów, niezorganizowane w świetlicach.

Przymierze z P. C. K.

W przymierzu z olsztyńskim PCH, który udzielił harcerkom pokaznej ilości maści, mydła i podręczną apteczkę, dziewczęta przeprowadziły akcję odświeżania Jondorfu i Dajtek z nadzwyczajnymi wynikami. Akcja objęła ponad sto osób. Obecnie zdobyto już środki do odświeżenia trzeciej wsi pow. olsztyńskiego — Likuz.

Wycieczka do Fromborka na uroczystości kopernikowskie

Wobec zamknięcia listy uczestników wycieczki samochodowej na uroczystości kopernikowskie we Fromborku, wszyscy, którzy pragnęliby wziąć udział w obchodach, mogą skorzystać z transportu kolejowego pociągiem normalnym, który odejdzie z Olsztyna w dn. 24 bm. o godz. 4 rano.

Bilety na przejazd są do nabycia

Wedrowka książek

Ważnym czynnikiem w akcji repolonizacyjnej naszych ziem jest książka. Harcerki z całej Polski rozumieją to dobrze. Stale na ręce Komendy Mazurskiej Chorągwi Harcerki w Olsztynie napływają paczki książek, zebrane przez drużyny Lubelszczyzny, Pomorza, Podkarpacia czy Łodzi.

Wraz z pomocami szkolnymi książki te rozsyłane są do szkół powszechnych, rozrzuconych po całym okręgu Mazurskim.

Rozesłanych zostało 355 książek niezależnie od czasopism do 14 szkół (Jondorf, Rożnowo, Nowa Kaletka, Purda, Butryny, Gietrzwałd, Stawi-

Czytelnicy pisać

Czy Kuratorium wie o tym

W gminie Jedwabno, pow. Nibork, jest szkoła powszechna, której kierownik, mimo, że szkoła istnieje blisko rok, »jeszcze« nie miał możliwości zaopatrzyć ją w portrety Prezydenta, Naczelnego Dowódcy i Premiera.

Dopiero w tym miesiącu zaprenumerował pierwszą gazetę. I dlatego »nie wiedział«, że 9 maja było Święto Zwycięstwa. W tym dniu uroczystym w szkole w Jedwabnie od-

Wszyscy do kas PPOK

Do szlachetnej rywalizacji w odbudowie kraju wzywają Związki Zawodowe okręgu Warmińsko-Mazurskiego.

1) Placówka subskrypcyjna pracownicza Izby Skarbowej — subskrybowano 354.650 zł.

2) Placówka subskrypcyjna Administracji Województwa — 245.500 zł.

3) Placówka subskrypcyjna Kuratorium Szkolnego — 761.550 zł.

4) Placówka subskrypcyjna Komisyj Walki z Nadużyciami — 8.500 zł. Okręg wykaże, że Ziemia nasza musi być odbudowana wspólnym wysiłkiem świata pracy.

Wzywamy inne placówki do kas subskrypcyjnej PPOK.

gudy, Likuzy, Naterki, Lupstych, Groniły, Szęlarol, Dajtki i Ostród).

Przyjazn z WOP-em

Zawarta niedawno przyjaźń z WOP-em następczo harcerkom Olsztyna nowy odcinek służby. Harcerki zastępu wodnego »Droga« rozpoczęły zbierkę książek i czasopism dla żołnierzy, pełniących zaszczytną służbę na odległych placówkach pogranicza.

Projektowane są również wieczornice dla żołnierzy i »ogniska«. W ten sposób młodzież harcerska pragnie okazać w miesiącu Zwycięstwa swą miłość dla Wojska Polskiego. (k.g.)

bywała się »normalna« nauka. W wyniku tej »normalnej« nauki uczniowie 4 oddziału nie wiedzą kto jest Prezydentem HRN, co to KRN, a na pytanie, kto to jest Bierut, powiadają — generał, marszałek i tp.

W dniu 1 maja, mimo uchwały Rady Gminnej, której członkiem jest ponoc p. kierownik, szkoła jako taka udziału w święcie nie brała, ponieważ p. kierownik wyjechał do miasta.

Może Kuratorium zajmie się tą sprawą?

Oficer W. P.

(Nazwisko znane redakcji)

Ogłoszenie przetargowe

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Olsztynie ogłasza przetarg nieograniczony na budowę wieży ciśnieniowej, o pojemności zbiornika 400 m³ wody, na st. Lapy.

Z bliższymi warunkami zapoznać się można w D. O. K. P. Olsztyn W-1 Drogowy pokój Nr 244, gdzie też są do pobrania słupe kosztorysy.

Oferty w podwójnych kopertach (zewnątrz zalakowana), składając do skrzynki ofert w gmachu Dyrekcji w Olsztynie dn. 28 maja 1946 r. do godz. 12-ej, o której to godz. nastąpi otwarcie ofert. Do oferty winien być dołączony kwit kasy Dyrekcyjnej na wpłacenie wadium przetargowego w wysokości 2% od sumy ofertowej z zaokrągleniem do pełnych setek, względnie zaświadczenie, zwalniające od wpłacenia wadium.

Dyrekcja zastrzega sobie prawo dowolnego wyboru oferenta względnie unieważnienia przetargu bez podania przyczyn.

Dyrekcja Okręgowa
Kolei Państwowych

(773)

Komunikat P. O. K.

Wojewódzki Komitet P. P. O. K. prosi wszystkie placówki subskrypcyjne pracownicze okręgu Warmińsko-Mazurskiego o telegraficzne podanie:

1. Ilości subskrybentów. 2. Sumy subskrypcyj 3. Sumy wpłaconej 1 raty.

Pisma i depesze kierować: Olsztyn Izba Skarbowa Wydział III.

OGŁOSZENIA DROBNE

UNIEWAZNIAM zagubioną książkę wojewódzką Serja A nr. 04013 wydaną przez RKU Olsztyn, na nazwisko Liminowicz Piotr. (758-1)

UNIEWAZNIAM zagubioną kartę rejestracyjną wydaną przez RKU Wrocławek oraz dowód osobisty wydany przez zarząd gminy Halin pow. Lipno na nazwisko Lewandowski Hieronim urodz. 18/X. 1914 w Ameryce zamieszkały w Prussitten pow. Reszel. (760-2)

ZAMIENIE nowoczesne mieszkanie rodzinne w Olsztynie, na podobne mieszkanie na innej ulicy. Wiadomości ul. Rejmona 5, godziny popołudniowe, Edward Wolf. (762-1)

UNIEWAZNIAM zagubione zaświadczenie obywatelstwa polskiego wydane przez Starostwo Grodzkie w Olsztynie na nazwisko Kreczman Hilda zamieszkała w Jondorfie. (761)

UNIEWAZNIAM zagubioną kartę rejestracyjną Nr. 96 wydaną przez Starostwo Grodzkie w Olsztynie oraz legitymację kolejową wydaną przez Dyrekcję Wileńską i przepustkę do Garcin PKS na nazwisko Mieszkowski Bronisław urodz. w 24/XII. 1928. (766)

UNIEWAZNIAM zagubioną kartę rejestracyjną wydaną przez RKU Olsztyn, metrykę urodzenia wydaną przez gminę Gzowo pow. Pułtusk oraz zaświadczenie szkolne na nazwisko Sternik Marian urodz. w 1923 w Powilkowie Małym. (767-2)

GONIEC potrzebny natychmiast. Zgłoszenia „Orbis“ Ratuszowa 3. (768)

UNIEWAZNIAM zagubione zaświadczenie pochodzenia polskiego Nr. 428 wydaną przez Starostwo w Olsztynie na nazwisko Moeller Waltroud zamieszkała w Kamiennej Górze pow. Olsztyn. (769)

UNIEWAZNIAM zagubioną kartę rejestracyjną wydaną przez RKU w Warszawie na nazwisko Rybicki Antoni, urodz. 25/X 1912 w Miejskiej Dąbrowie wojew. Kieleckie, zamieszkały w Olsztynie. (770-2)

SKRADZIONO w Olsztynie na targu torbę damską z pieniędzmi i dokumentami. Proszę o zwrot dokumentów za nagrodą na adres Mitelki gm. Biesal Sieradzka Jadwiga. (771)

UNIEWAZNIAM zagubioną kartę rejestracyjną Nr. 6002/2, wydaną przez RKU Wadowice na nazwisko Talowski Władysław urodz. 30/V. 1921 r. w Regulicach pow. Chrzanów. Zamieszkały w Olsztynie Kilińskiego 26. (772-2)

POMORSKA SKŁADNICA PAPIERU Wł. Leon Laskowski Toruń Prosta 20, poleca hurtowo i półhurtowo papier pakowy (Jawa, natron, sulfat, pergamin itd.) papiery piśmienne, artykuły szkolne, biurowe, Poszukiwani przedstawiciele na Olsztyn, Elbląg itd. (774)

*****

WARMIACY I MAZURZY

Wszelkich informacji i porad udziela Okręgowy Komitet Narodowościowy w Olsztynie, przy ulicy Kościuszki Nr. 43

*****

Redakcja i Administracja: Olsztyn, ul. św. Barbary 1. Telefon Nr. 81-90 Nadesłanych rękopisów Redakcja nie zwraca. Redaktor Naczelny: Wł. Mroczkowski
Redakcja przyjmuje w godz. 11 — 13. Administracja czynna w godz. 10 — 14. Konto Nr. 40 w Oddz. Banku „Społem“ w Olsztynie.

CENY OGŁOSZENI: Ogłoszenia drobne po 5 zł. za wyraz (najmniej 50 zł.), przy poszukiwaniu rodzin i pracy po 3 zł. za wyraz (najmniej 30 zł.). Ogłoszenia urzędowe przetargi i nekrologi: 1 mm. wysokości przy szerokości 1 szpalty — po 10 zł. Ogłoszenia reklamowe w miejscu, przeznaczonym na ogłoszenia: 1 mm. wysokości przy szerokości 1 szpalty — po 15 zł. Te same ogłoszenia w tekście redakcyjnym — po 25 zł. Przy wielokrotnych ogłoszeniach — rabat. Za terminowy druk ogłoszeń Administracja nie odpowiada. Ogłoszenia przyjmuje Administracja oraz upoważnione osoby.

PRENUMERATA MIESIĘCZNA: 50 zł., kwartalna — 140 zł., roczna — 550 zł. Prenumeratowzy otrzymują pismo pocztą lub odbierają w ustalonych punktach kolportażu
Z przyczyn technicznych w poniedziałki pismo narazie nie wychodzi.